

de directeur-generaal van de Algemene Bestuursdienst,
het hoofd P&O van de Eerste Kamer der Staten-Generaal,
het hoofd P&O van de Tweede Kamer der Staten-
Generaal, de provinciebesturen, de gemeentebesturen en
de waterschapsbesturen

**Directie Democratie &
Bestuur**

Afdeling Politieke
ambtsdragers &
Weerbaarheid

Turfmarkt 147
DEN HAAG
Postbus 20011
2500 EA DEN HAAG

Contactpersoon

postbus.helpdeskpa@minbzk.
nl

Datum

8 december 2023

Kenmerk

2023-0000630374

circulaire

Onderwerp	Aanpassingen pensioenen en inhoudingen
Doelstelling	Informatie
Juridische grondslag	Algemene pensioen- en uitkeringswet politieke ambtsdragers
Relaties met andere circulaire's	Circulaire van 9 december 2022, nr. 2022-0000602648
Ingangsdatum	1 januari 2024
Geldig tot	1 januari 2025

Publicatie circulaire's op internet

De circulaire's met betrekking tot de rechtspositie van politieke ambtsdragers worden uitsluitend bekend gemaakt op de site van de officiële bekendmakingen (Staatscourant), op de website www.rijksoverheid.nl en op de website www.politiekeambtsdragers.nl.

U kunt zich op www.politiekeambtsdragers/publicaties inschrijven op de [mailattending](#). U ontvangt een mailbericht zodra er een circulaire op de site wordt gepubliceerd.

1. Inleiding

De pensioenen van politieke ambtsdragers zijn gebaseerd op de Algemene pensioen- en uitkeringswet politieke ambtsdragers (Appa). In het Besluit pensioen politieke ambtsdragers (verder: het besluit) wordt de aanpassing van de pensioenen (indexatie) en de hoogte van de bij de pensioenen en inhoudingen te hanteren franchise en het opbouwpercentage geregeld.

In *paragraaf 2* wordt het jaarlijkse advies gegeven over hoe een overheidsorgaan de omvang van de benodigde voorziening voor Appa-pensioenen en waarde-overdracht kan berekenen.

De indexatie van de Appa-pensioenen vindt plaats in overeenstemming met de aanpassing van de ABP-pensioenen. In deze jaarlijkse circulaire wordt daarom de aanpassing bekend gemaakt van de Appa-pensioenen (*paragraaf 3*).

De ingangleeftijd voor de voortgezette uitkering in het komende jaar is opgenomen in *paragraaf 4*.

Tot slot worden de in 2024 in aanmerking te nemen inhoudingpercentages bekend gemaakt (*paragraaf 5*). Aldus kunnen de nodige aanpassingen in de salaris-administraties worden doorgevoerd voor de Appa-deelnemers.

2. Voorzieningen voor pensioen en waardeoverdracht van Appa-gerechtigden

Gedeputeerden, wethouders en dagelijks bestuursleden van de waterschappen bouwen op grond van de Appa pensioenaanspraken op tijdens de functie-ervulling, maar ook tijdens de uitkeringsperiode na het aftreden. Deze pensioen-aanspraken komen ten laste van de begroting van provincie, gemeente of waterschap. In tegenstelling tot deelnemers aan een pensioenfonds zoals het ABP, vindt voor de Appa daarom geen premieafdracht plaats door de provincie, gemeente of waterschap aan een pensioenfonds. De Appa-pensioenen worden namelijk rechtstreeks gefinancierd uit de middelen van provincie, gemeente of waterschap.

Die aanspraken moeten wettelijk verplicht tot uitbetaling komen als betrokken ambtsdrager:

- kiest voor waardeoverdracht van de opgebouwde aanspraken na het aftreden¹;
- de pensioengerechtigde leeftijd bereikt waarna het ouderdomspensioen moet worden uitgekeerd;
- komt te overlijden waarna de nabestaande recht heeft op een (levenslang) nabestaandenpensioen.

Provincies en gemeenten zijn verplicht op grond van artikel 44, vierde lid, van het Besluit begroting en verantwoording (Bbv) een voorziening in te stellen voor pensioenen van gedeputeerden respectievelijk wethouders. Voor Waterschappen is een soortgelijke verplichting opgenomen in het Waterschapsbesluit. De reden voor deze voorziening is dat deze pensioenverplichtingen voor provincies, gemeenten en waterschappen onvoorspelbaar zijn. Zij kunnen namelijk sterk fluctueren als gevolg van de mogelijkheid voor gewezen ambtsdragers om de gevormde pensioenrechten tussentijds op te eisen via waardeoverdracht. Een onzekere factor is ook het nabestaandenpensioen vóór de pensioengerechtigde leeftijd. Komt de (uitkeringsgerechtigde) ambtsdrager te overlijden, dan ontstaat direct een levenslang recht op een nabestaandenpensioen voor de partner en een tijdelijk recht voor eventuele kinderen. Er zijn dus goede redenen voor provincies, gemeenten en waterschappen om voor dergelijke onvoorspelbare effecten van de Appa-pensioenregeling een toereikende voorziening te treffen.

In de circulaire Wijzigingen Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers van 16 januari 2012, kenmerk 2011-2000577103, is in paragraaf 6 in algemene zin ingegaan op de door de provincies en gemeenten in te stellen voorziening voor pensioenen en waardeoverdracht ten behoeve van hun Appa-gerechtigden. Voor

---

¹ Waardeoverdracht is alleen mogelijk als beleidsdekkingsgraad van beide betrokken fondsen hoger is dan 100%. Binnen de Appa is waardeoverdracht tussen overheidsinstellingen altijd mogelijk.

deze voorziening adviseer ik uit te gaan van de opstelsom van de benodigde individuele overdrachtswaarden.

Voor de bij waardeoverdrachten te hanteren rekenrente geldt het volgende. In artikel 160a van de Appa is geregeld dat het desbetreffende overheidsorgaan op aanvraag van een gewezen politieke ambtsdrager de waarde van de door de aanvrager krachtens de vijfde afdeling van deze wet verkregen pensioenaanspraken overdraagt, overeenkomstig de bepalingen in de Pensioenwet inzake waardeoverdracht. Daarbij zijn de bij of krachtens artikel 71 van de Pensioenwet gestelde regels van overeenkomstige toepassing op de waardeoverdracht. In het zevende lid van genoemd artikel 71 is bepaald dat bij of krachtens algemene maatregel van bestuur nadere regels worden gesteld ten aanzien van de berekening van de overdrachtswaarde, de waarde van met de overdrachtswaarde te verwerven pensioenaanspraken alsmede de in acht te nemen procedures. In hoofdstuk 6 van het Besluit uitvoering Pensioenwet en Wet verplichte beroepspensioenregeling zijn deze nadere regels opgenomen. In artikel 25 is de bepaling van de waarde geregeld:
'De overdrachtswaarde van pensioenaanspraken is ten minste gelijk aan de contante waarde van de over te dragen pensioenaanspraken op de overdrachtdatum en wordt berekend op basis van het standaardtarief. Onze Minister stelt regels inzake het standaardtarief. Het standaardtarief wordt berekend op basis van marktwaardering.'

De in aanmerking te nemen rente is opgenomen in het tweede en derde lid van artikel 18 van de Regeling Pensioenwet en Wet verplichte beroepspensioenregeling:

2. De berekening van het standaardtarief geschiedt op basis van algemeen gebruikelijke actuariële formules. Uitgegaan wordt daarbij van netto tarieven en een marktconforme disconteringsvoet.
3. De in het tweede lid bedoelde disconteringsvoet is de op 1 oktober geldende rente uit de door De Nederlandsche Bank gepubliceerde rentetermijnstructuur voor verplichtingen met een looptijd van 25 jaar. De vastgestelde rente geldt voor de periode van 1 januari tot en met 31 december van enig jaar.

Deze rente is voor 2024 vastgesteld op 3,16%. Het percentage is te vinden op de site van de DNB met behulp van deze [link](#). Dit percentage is daarom van toepassing op waardeoverdrachten met een overdrachtdatum in het kalenderjaar 2024.

Voor de waardering van de ingegane pensioenen wordt u ook geadviseerd hierbij aan te sluiten door toepassing van hetzelfde percentage (3,16%). Een alternatief is aan te haken bij een rente met een kortere gemiddelde duur van bijvoorbeeld 10 jaar; die rente zou dan 3,384 % zijn.

Nu de rente ten opzichte van 2023 wederom is gestegen, heeft dit consequenties voor de omvang van de benodigde voorziening. Een vrijval van een deel van de voorziening is bij een stijging van de rente mogelijk. Daar is de volgende kanttekening bij te plaatsen. Het is mogelijk dat in het kader van het nieuwe

pensioenstelsel ook de pensioenen van politieke ambtsdragers overgaan van begrotings- naar fondsfinanciering. Daartoe is dan een eenmalige kapitaalstorting op termijn noodzakelijk. De al beschikbare voorziening zou hiervoor kunnen worden aangewend. Het kan daarom raadzaam zijn de eventuele vrijval beschikbaar te houden totdat duidelijk is of de al beschikbare voorziening toereikend is voor een eenmalige kapitaaloverdracht naar een fonds.

3. Aanpassing pensioenen

De ABP-pensioenen worden met ingang van 1 januari 2024 verhoogd met 3,03 %.

In artikel 2.1.8 van het besluit is bepaald dat de door een betrokkene opgebouwde pensioenaanspraken jaarlijks worden gewijzigd voor zover het ABP in het desbetreffende jaar de pensioenaanspraken van overheidswerknemers voor voorwaardelijke indexatie in aanmerking laat komen. Bij de wijziging worden het percentage, de bedragen en de ingangsdatum gehanteerd die het ABP toepast ten aanzien van een overheidswerker in de sector Rijk.

Dat betekent dat ook de Appa-pensioenen met ingang van 1 januari 2024 worden verhoogd met **3,03 %**.

4. Ingangleeftijd voortgezette uitkering

In de Appa is in artikel 7, derde lid, artikel 52, derde lid, of artikel 132, tweede lid, bepaald dat belanghebbende voor het recht op voortgezette uitkering op de datum van zijn ontslag of aftreden vijf jaren of minder verwijderd moet zijn van de voor hem van toepassing zijnde pensioengerechtigde leeftijd. De hoogte van deze pensioengerechtigde leeftijd wordt bepaald in de Algemene Ouderdomswet (AOW).

In de op 1 december 2020 aanvaarde Wet verandering koppeling AOW-leeftijd wordt 1-op-1-koppeling van de AOW-leeftijd aan de ontwikkeling van de resterende levensverwachting vervangen door een 2/3-koppeling. Dit betekent dat elk jaar levenswinst zich vertaalt in een gemiddeld acht maanden latere AOW-leeftijd.

In artikel 7a, tweede lid, van de Algemene Ouderdomswet wordt de pensioengerechtigde leeftijd door of namens de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid medegedeeld in de Staatscourant. De AOW-leeftijd is voor 2029 gehandhaafd op 67 jaar en drie maanden. De minimale ingangleeftijd voor de toekenning van het recht op een voortgezette uitkering in 2024 bedraagt daarom 67 jaar en drie maanden minus vijf jaar. Dat is dus **62 jaar en drie maanden**.

Voor de Appa-gerechtigde die valt onder het overgangsrecht

Voor een belanghebbende die op 1 januari 2016 een Appa-functie vervulde, geldt in dit verband **overgangsrecht** (artikel 36a, derde, vierde en vijfde lid, artikel 84c, vierde, vijfde en zesde lid, artikel 163ca, zesde en zevende lid en artikel 163cb, eerste en tweede lid, van de Appa). Voor het overgangsrecht geldt een ingangleeftijd die minimaal negen jaar en zeven maanden of minder verwijderd is van de pensioengerechtigde leeftijd die is vastgesteld voor het kalenderjaar vijf jaren na het ontslag of aftreden. Dit betekent dat voor een Appa-gerechtigde die

wordt ontslagen of aftreedt in 2024 en voldoet aan de voorwaarden van het overgangsrecht, de minimale ingangleeftijd voor de voortgezette uitkering 67 jaar en drie maanden minus negen jaar en zeven maanden is. Dat is **57 jaar en 8 maanden**.

5. Franchise en inhoudingen

In het Besluit pensioen politieke ambtsdragers wordt de hoogte van de bij de pensioenopbouw en inhouding te hanteren franchise geregeld. In artikel 2.1.4, tweede lid van het besluit is met ingang van 1 juli 2022 bepaald dat voor de Appa de franchise geldt, bedoeld in artikel 13d, eerste lid, van de wet. In dat artikel 13d is geregeld dat dit de franchise is die wordt gehanteerd ten aanzien van overheidswerknemers.

In artikel 2.1.6 van het besluit is bepaald dat het opbouwpercentage, bedoeld in artikel 13c, eerste lid, van de Appa, het opbouwpercentage is dat het ABP hanteert voor het desbetreffende jaar voor een overheidswerknemer die niet valt in een van de overgangsvoorzieningen ten aanzien van dat percentage.

In het eerste lid van artikel 2.2.1 van het besluit is bepaald dat de inhouding op de bezoldiging ter zake van aanspraken bij ouderdom en overlijden, bedoeld in de artikelen 106 en 160, eerste lid, van de Appa, gelijk is aan het premieverhaal op een overheidswerknemer ter zake van de premie die aan het ABP verschuldigd is voor het ouderdoms- en nabestaandenpensioen, met inachtneming van de franchise, bedoeld in artikel 2.1.4.

In het tweede lid van artikel 2.2.1 van het besluit is bepaald dat de inhouding op de bezoldiging ter zake van aanspraken bij arbeidsongeschiktheid, bedoeld in de artikelen 106 en 160, eerste lid, van de Appa, gelijk is aan het premieverhaal op een overheidswerknemer ter zake van de premie die aan het ABP verschuldigd is voor het ABP Arbeidsongeschiktheidspensioen, met inachtneming van de daarvoor geldende franchise.

In artikel 13d, tweede lid van de Appa is de indexatie van de pensioengrondslag van een Appa-uitkeringsgerechtigde geregeld. Bepaald is dat de pensioengrondslag wordt gebaseerd op de laatstelijk voor het ontslag genoten bezoldiging. In artikel 2.1.7 van het Pensioenbesluit politieke ambtsdragers is bepaald dat de indexatie van de bezoldiging, bedoeld in artikel 13d, tweede lid, van de wet, plaatsvindt overeenkomstig de aanpassing door het ABP van het pensioengevend inkomen van een overheidswerknemer met recht op een werkloosheidsuitkering. Dit pensioengevend inkomen wordt op 1 januari aangepast met de gewogen gemiddelde salarisverhogingen voor de sectoren die onder de ABP-pensioenregeling vallen.

Op basis van deze artikelen bedragen de franchise, het opbouwpercentage, de inhoudingen en indexatie met ingang van 1 januari 2024:

- **Franchise:** € 17.550 (was € 16.350);
- **OP/NP-premie:** 8,1% van de pensioengrondslag met een maximum pensioengrondslag van (€ 137.800² - € 17.550) = € 120.250 (was per

---

² Voor de omvang van het in 2024 geldende maximum pensioengevend loon van artikel 18ga Wet op de loonbelasting 1964 geldt nog wel het voorbehoud van het bij ministeriële regeling definitief vast te stellen geldende maximum pensioengevend loon. Op het

Datum
8 december 2023
Kenmerk
2023-0000630374

- 1 januari 2023 8,37% met een maximum pensioengrondslag van € 112.460);
- **Opbouwpercentage ouderdomspensioen:** 1,875% van de pensioengrondslag met een maximum van € 120.250 (was 1,875% van de pensioengrondslag met een maximum van € 112.460);
  - **IP-premie:** 0,18% (was 0,18%) van de berekeningsgrondslag na vermindering met de franchise van € 26.800 (was € 25.050);
  - **Zorgverzekeringswet:** de percentages van de inkomensafhankelijke bijdrage worden gewijzigd in 5,32% (was 5,43%) en 6,57% (was 6,68%). Het maximale bijdrage inkomen waarover Zvw-bijdrage verschuldigd is, wordt € 71.628 (was € 66.956) per jaar (vastgesteld in de regeling met kenmerk 3704788-1055151-Z, gepubliceerd op 9 november 2023 in [Stcrt. 2023, nr. 31461](#)).
  - **Indexatie pensioengrondslag Appa-uitkeringsgerechtigden:** +6,77% per 1 januari 2024 (was per 1 januari 2023 +5,19%).

7. Nadere informatie

Voor eventuele nadere vragen kunt u contact opnemen met het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties via postbus.helpdeskpa@minbzk.nl.

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
namens deze,

Ellen van Doorne
Directeur Democratie & Bestuur